

Recursos governatius. Doctrina de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques (març 2018)

Comentaris a les Resolucions de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques d'1 i 20 de març de 2018.

Miriam Anderson

Professora Agregada de Dret Civil
Universitat de Barcelona

Abstract¹

Comentaris a les Resolucions de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques d'1 de març de 2018 (conflicte d'interessos: acceptació d'atribucions successòries en representació de fills menors, quan els progenitors també estan interessats en l'herència) i de 20 de març de 2018 (hipoteca sobre habitatge afecte a dret d'ús).

Comments on the Decisions of the Catalan Directorate General of Law and Legal Entities dated 1 March 2018 (conflict of interest: parents acceptance of testamentary gifts both for themselves and representing their minor children) and 20 March 2018 (mortgage over a home encumbered by a right of use granted at the time of marriage breakdown).

Paraules clau: Dret civil català, Registre de la Propietat, recursos governatius, conflicte d'interessos, responsabilitat parental, acceptació d'atribucions successòries, menors, representació, dret d'ús, separació, divorci, hipoteca.

Title: *Comments on the Decisions of the Catalan Directorate General of Law and Legal Entities (March 2018).*

Keywords: Catalan private law, Land Registry, Land Registry complaints, conflict of interest, parental responsibility, acceptance of testamentary gifts, minors, representation, right of use, separation, divorce, mortgage.

Palabras clave: Derecho civil catalán, Registro de la Propiedad, recursos gubernativos, conflicto de intereses, responsabilidad parental, aceptación de atribuciones sucesorias, menores, representación, derecho de uso, separación, divorcio, hipoteca.

¹ Aquests comentaris s'inscriuen en els Projectes 2017 SGR 151, Grup de Dret Civil Català, i DER2017-82129-P.

Sumari

1. Resolució d'1 de març de 2018 (JUS/389/2018; DOGC núm. 7576, de 12.3.2018). Possible conflicte d'interessos a l'hora d'acceptar llegats a favor d'una menor, quan els progenitors també són interessats en l'herència i la mare és la marmessora

1.1. Introducció

1.2. La competència de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques

1.3. El potencial conflicte d'interessos

1.4. El consentiment de la filla menor d'edat, però major de setze anys

2. Resolució de 20 de març de 2018 (JUS/600/2018; DOGC núm. 7593, de 6.4.2018). Hipoteca sobre habitatge afecte a un dret d'ús

2.1. Introducció

2.2. Naturalesa i règim jurídic del dret d'ús

3. Taula de jurisprudència citada

4. Bibliografia citada

1. Resolució d'1 de març de 2018 (JUS/389/2018; DOGC núm. 7576, de 12.3.2018). Possible conflicte d'interessos a l'hora d'acceptar llegats a favor d'una menor, quan els progenitors també són interessats en l'herència i la mare és la marmessora

1.1. Introducció

En testament, es designa marmessora i es lliga el 80% de l'herència a aquesta mateixa persona, juntament amb el seu marit i les seves filles comunes, una d'elles menor d'edat. El 20% restant es lliga a una altra persona. Es va atorgar escriptura d'acceptació del càrrec de marmessor, inventari i adjudicació de l'herència. En aquesta escriptura hi van intervenir l'esmentat matrimoni (en nom propi i en representació de la seva filla menor), la filla major d'edat i la legatària del 20% de l'herència. A la filla menor d'edat se li va adjudicar la meitat indivisa d'una finca i una quantitat de diners; va acceptar per mitjà dels seus pares.

Presentada l'escriptura per a la seva inscripció, la registradora la va denegar per entendre que, havent-hi conflicte d'interessos, calia la intervenció d'un defensor judicial i l'autorització judicial de la partició. Això ho fonamentava en articles del Codi civil espanyol.

Es va sol·licitar qualificació substitutòria, que va confirmar la qualificació negativa.

La marmessora va presentar recurs davant la DGDEJ al·legant que la qüestió s'havia de resoldre d'acord amb el dret civil de Catalunya, que no hi havia conflicte d'interessos i que l'acceptació del llegat per part de l'altre progenitor, juntament amb el consentiment de la filla, que ja tenia setze anys, feien innecessari el nomenament d'un defensor judicial.

Un mes més tard, va presentar també recurs davant la DGRN. Es desconeix què ha succeït amb aquest recurs. De fet, la DGDEJ va comunicar a la DGRN que s'havia interposat recurs davant de la primera amb anterioritat i que ja s'havia iniciat el procediment, però a la data de la resolució no s'havia rebut resposta (fets IX i FD 1.2).

Seguint amb la tramitació del procediment davant la DGDEJ, la registradora va preparar un informe molt més extens que la nota de qualificació, en què citava també legislació catalana, així com jurisprudència i resolucions de les dues Direccions Generals que, a parer seu, conduïen a confirmar la qualificació negativa.

Amb posterioritat, es va presentar encara còpia d'escriptura pública atorgada per la filla de setze anys en què manifestava el seu consentiment exprés a totes les actuacions dutes a terme pels seus progenitors en relació amb el compliment del testament de referència.

1.2. La competència de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques

Atès que la nota de qualificació es fonamentava en normes del Codi civil espanyol i que la marmessora va recórrer també davant la DGRN, la DGDEJ dedica el fonament de dret primer a confirmar la pròpia competència, que basa en el fet que el supòsit objecte de recurs es va produir

a Catalunya entre persones de veïnatge civil català i en què el recurs – fins i tot el presentat davant la DGRN – es fonamentava exclusivament en normes de dret civil de Catalunya (art. 1 de la Llei 5/2009, de 28 d'abril).

Atès que la qüestió tractada al recurs gira al voltant de l'existència o no de conflicte d'interessos entre els progenitors i la filla menor d'edat – és a dir, un tema de responsabilitat parental – sembla que el criteri determinant de la llei aplicable hauria de ser la residència habitual de la filla menor (art. 9.6 del Codi civil espanyol i art. 17 del Conveni de La Haia de 19 d'octubre de 1996, relatiu a la competència, la llei aplicable, el reconeixement, l'execució i la cooperació en matèria de responsabilitat parental i de mesures de protecció dels nens; vegeu també l'art. 1.2 (b) del Reglament (UE) 650/2012 i la Sentència TJUE (Sala tercera) de 6 d'octubre de 2015, C-404/14, quant a la interpretació de l'àmbit d'aplicació del Reglament (CE) 2201/2003, de 27 de novembre, entenent que un cas paral·lel al que aquí es tracta pertany a la matèria relativa a la responsabilitat parental i no a la successòria). En tot cas, però, el mer fet que el recurs es basi en normes de dret català és suficient per determinar la competència de la DGDEJ per resoldre, conforme a la llei aplicable que pertorqui, que en aquest cas segurament és la catalana.

1.3. El potencial conflicte d'interessos

Tot i que sense especificar-ne els motius amb claredat, la registradora considerava que, essent els progenitors de la menor també beneficiaris de l'herència en concepte de legataris i atès que la mare era la marmessora encarregada de lliurar els llegats, l'acceptació d'una part indivisa d'un immoble i de la compensació en metàl·lic que l'acompanyava haurien requerit la intervenció d'un defensor judicial per haver-hi conflicte d'interessos.

La DGDEJ recorda que les normes rellevants són els art. 236-18 i 236-20 del Codi civil de Catalunya, però reconeix que manca una definició legal de què s'entén per conflicte d'interessos (FD 2.2) i té present el criteri mantingut a les resolucions de 28 de febrer de 2012 i de 9 d'octubre de 2014 (que es tracten més avall), d'on se'n pot deduir un principi d'interpretació restrictiva del que s'hagi de considerar conflicte d'interessos, atès que es tracta d'una excepció a la regla general de la representació legal (FD 2.3, 2.5 i 2.7).

Es menciona també a la nota i a l'informe que la compensació en metàl·lic que rep la menor procedeix en part de condonar un deute que tenia amb la causant. La qüestió no s'acaba d'entendre massa bé, però en tot cas, la DGDEJ considera que no es pot parlar de "condonació", sinó de "confusió", per reunir-se en una mateixa persona – la filla legatària – els conceptes de creditor i deutor. A banda del fet que, tractant-se d'un llegat i no d'una institució d'hereu, el que s'acaba de comentar és d'entrada qüestionable, el cas és que la DGDEJ vol evitar que es pensi en algun tipus de "renúncia" per part de la legatària (FD 2.4), que potser sí que hauria fet entrar en joc les regles que requereixen autorització judicial en certs casos. L'exposició d'aquest punt és parcial i manquen detalls suficients per tal de proposar consideracions més acurades.

A l'hora de valorar si efectivament es produeix en aquest cas un conflicte d'interessos, la DGDEJ conclou que no és així, i que la mera concurrència d'interessos no comporta que entrin en joc les previsions de l'art. 236-20 del Codi civil de Catalunya. Així (FD 2.5):

"La registradora argumenta en el seu informe –no en la nota– que el conflicte entre la filla i els seus progenitors se suscita perquè aquests estan també 'interessats en l'herència' a la qual concorre la filla

menor en la mateixa qualitat de 'legataris' en què ho fa aquesta. Ara bé, aquesta circumstància no significa necessàriament que hi hagi una situació de conflicte d'interessos, ja que la situació de conflicte no es planteja a partir de la simple concurrència d'interessos que es produeix quan diverses persones són cridades en un mateix concepte a una mateixa successió, sinó quan, a més i sobretot, com a conseqüència d'això, se suscita una contradicció entre els diferents interessos concurrents, de manera que uns prevalen sobre altres, subordinant aquests a aquells. En aquest sentit, en un supòsit de representació legal hi ha conflicte d'interessos quan els del representat se subordinen als del representant en virtut d'una actuació o decisió d'aquest últim, circumstància que determina un enriquiment propi en detriment del patrimoni del representat: cessa o s'extingeix llavors la representació legal i cal nomenar un defensor judicial que substitueixi el representant. Doncs bé, segons el parer d'aquesta Direcció General, tenint en compte el concepte de conflicte d'interessos que vam establir en les nostres resolucions de 28 de febrer de 2012 i de 9 d'octubre de 2014, i que, en qualsevol cas, ha de ser objecte d'interpretació restrictiva, no sembla que, en el present cas, els progenitors de la filla menor d'edat, en acceptar en nom seu el llegat que, d'acord amb les disposicions testamentàries, se li adjudica pel valor que li correspon, subordinin l'interès de la seva filla als seus interessos propis, ni que s'enriqueixin a càrrec seu atribuint-se béns que hagués hagut de rebre aquesta, raó per la qual entenem que no es pot apreciar l'existència d'una situació de conflicte." (FD 2.5).

De fet, la doctrina comenta que el supòsit clàssic de conflicte d'interessos en l'àmbit patrimonial és el de les successions en què un progenitor intervé en nom propi i, també, en representació dels fills menors i que, específicament, el cas paradigmàtic és el de l'acceptació, partició i adjudicació de béns hereditaris (FLORENSA, 2014, 891). Justament un supòsit d'aquest tipus va ser analitzat en la resolució de la DGDEJ de 9 d'octubre de 2006 (JUS/3542/2006, de 27 d'octubre, DOGC núm. 4758, de 10.11.2006; comentada per MARSAL a *InDret* 4/2007): en una successió intestada, la vídua del causant acceptava en nom propi l'úsdefruit universal i, en nom dels fills, la nua propietat, com actualment permet de manera expressa l'art. 442-4.2 del Codi civil. El registrador considerava que podia haver-hi conflicte d'interessos atès que era la vídua i mare-representant qui avaluava els béns i que no es sabia amb certesa si quedava cobert o no el quart de llegítima amb el valor dels béns adjudicats. La DGDEJ no ho va veure així, consolidant d'aquesta manera una tendència més permissiva en aquest punt.

Un altre cas en què es discutia sobre el possible conflicte d'interessos en l'àmbit successori va ser el resolt per la DGDEJ el 2 de maig de 2007 (JUS/1914/2007, de 19 de juny, DOGC núm. 4913, de 27.6.2007; comentada per MARSAL a *InDret* 3/2008). En aquell supòsit la DGDEJ sí que va considerar que hi podia haver conflicte d'interessos i que, per tant, calia nomenar un defensor judicial. La filla del causant, que era tutora de la seva mare incapacitada, la qual era l'hereva del seu pare, actuant en nom propi i per la seva representada, s'havia fet pagament de la llegítima en una quarta part de les lletres del tresor i una quarta part de la finca que integraven l'herència. Segons la DGDEJ, si això s'hagués fet immediatament després de la mort del causant, no hi hauria hagut sospita de conflicte, però atès que havien passat catorze anys des de l'obertura de la successió, era ben possible que el valor de l'immoble hagués incrementat molt més que el que corresponia a l'interès legal que hauria d'haver meritat la llegítima, calculada segons el valor d'aquell temps.

D'altra banda, en la resolució de 28 de febrer de 2012 (JUS/628/2012, DOGC núm. 6105, d'11.4.2012; comentada per ANDERSON a *InDret* 4/2012) es va considerar palès el conflicte

d'interessos quan la mare repudiava l'herència en nom dels fills menors, amb el resultat de ser cridada llavors ella mateixa. En la darrera resolució que havia tractat aquest tema, de 9 d'octubre de 2014 (JUS/2425/2014, DOGC núm. 6743, de 5.11. 2014; comentada per ANDERSON a *InDret* 2/2015), en realitat la raó per la qual no s'apreciava conflicte d'interessos consistia en què en tot cas no es donava entre representant i representat, sinó – potencialment – entre aquest i un dels parents que van autoritzar repudiacions realitzades per la representant.

Finalment, la resolució que aquí es comenta també té en compte, per tal de valorar en sentit negatiu la concurrència de conflicte d'interessos, el fet que en el seu testament la causant va considerar que no n'hi havia, tal i com es desprendria del fet que va nomenar marmessora la mare-representant de la menor i, per si ella no podia o no volia ser-ho, el pare de la menor (FD 2.6). No està clar fins a quin punt la valoració de la causant és rellevant a aquests efectes, més enllà de reforçar la presumpció de bona fe i la confiança en què els progenitors actuaran en benefici dels menors, a la qual fa referència sovint la DGDEJ en tractar casos com el que ens ocupa. Com un argument suplementari en contra del conflicte d'interessos es valora també l'escriptura de consentiment i autorització atorgada per la filla (FD 3.3).

Com a qüestió procedimental, convé destacar que la DGDEJ afirma que si la registradora considerava que hi havia conflicte d'interessos, havia d'haver assenyalat en la nota (i no en l'informe) on el trobava, d'acord amb el que ha afirmat també la DGRN (així, recentment, en la resolució d'11 d'octubre de 2017, BOE núm. 269, de 6.11.2017; la DGDEJ no cita aquesta doctrina, però segueix el mateix criteri).

1.4. El consentiment de la filla menor d'edat, però major de setze anys

Amb posterioritat a la interposició del recurs, es va presentar còpia d'una escriptura en què la filla de setze anys consentia els actes realitzats en representació seva pels seus progenitors. Des del punt de vista procedimental, la DGDEJ es limita a dir que en tot cas l'escriptura s'havia d'haver enviat al Registre per si podia afectar la qualificació, però és evident que els documents presentats després de la qualificació que s'impugna no haurien de ser tinguts en compte tampoc a l'hora de resoldre el recurs (art. 326 de la Llei hipotecària; vegeu també la STS de 21 de novembre de 2017 (ECLI: ES:TS:2017:4095) i la resolució de la DGRN de 18 de desembre de 2017 (BOE núm. 9, de 19.1.2018); aquesta doctrina s'ha d'entendre aplicable també a Catalunya, d'acord amb l'art. 3.1 de la Llei 5/2009, de 28 d'abril).

Quant al fons, la DGDEJ encertadament explica que, si hi hagués conflicte d'interessos, de res serviria el consentiment de la menor com a alternativa a l'autorització judicial *ex* art. 236-30.a del Codi, atès que justament l'escenari de conflicte faria decaure la representació (art. 236-18.2c del Codi civil de Catalunya) i amb ella, el seu complement (FD 3.3).

Tot i això, el consentiment i l'autorització de la filla es veuen, com queda dit, com "un argument de més a més a favor de l'estimació del recurs" (FD 3.3).

2. Resolució de 20 de març de 2018 (JUS/600/2018; DOGC núm. 7593, de 6.4.2018). Hipoteca sobre habitatge afecte a un dret d'ús

2.1. Introducció

Els fets que donen lloc a aquesta resolució es poden resumir, per ordre cronològic, a partir de la separació matrimonial dels cònjuges, amb dos fills menors d'edat, l'any 2014. En el procediment de mutu acord es va establir que els cònjuges mantindrien la cotitularitat del que fins llavors fou l'habitatge comú i que el dret d'ús sobre el mateix s'atribuiria als fills menors. Es pactà també la custòdia compartida, de manera que serien els progenitors, i no els menors, els que trobarien un lloc diferent per viure durant les setmanes i dies en què no exercissin la custòdia.

L'any 2017 es van divorciar, igualment de mutu acord. En el conveni regulador es va pactar continuar amb la custòdia compartida, però atribuint el dret d'ús de l'habitatge conjugal al pare (que, per tant, es faria càrrec de les despeses) i es va extingir també la comunitat ordinària sobre l'immoble, que s'adjudicava de nou al pare, a canvi d'una compensació dinerària.

Justament per fer front a aquesta compensació, el pare titular de la finca procedeix a atorgar escriptura de préstec hipotecari, en la qual compareixen també els dos progenitors com a titulars de la potestat parental dels seus fills menors d'edat, així com els avis patern i matern d'aquests menors, per tal de substituir l'autorització judicial quant al dret d'ús que els corresponia (art. 236-30 del Codi civil de Catalunya). Tots ells consenten la constitució del dret d'hipoteca i pacten la cancel·lació i extinció del dret d'ús inscrit a favor dels menors d'edat, d'acord amb el conveni regulador del seu divorci.

Quan es presenta aquesta escriptura al Registre, consta inscrit el cent per cent del domini a favor del pare, però encara apareix inscrit el dret d'ús a favor dels fills.

El registrador qualifica negativament l'escriptura, entre altres raons, per considerar que l'extinció del dret d'ús té lloc d'acord amb el que estableix l'art. 233-24 del Codi civil i, en general, que "tota la normativa està pensada per a la intervenció de l'autoritat judicial i la participació d'un defensor judicial com a supervisors adequats de l'esdevenir processal dels menors, i ha de ser l'òrgan judicial qui ordeni la cancel·lació dels assentaments registrals corresponents".

El notari recorre, basant-se en els articles 233-20 i 233-24 del Codi civil de Catalunya, segons els quals el dret d'ús es constitueix per acord entre ambdós cònjuges aprovat per l'autoritat judicial, i s'extingeix per les causes pactades entres els cònjuges, i en l'article 233-24.3, que estableix que: "Una vegada extingit el dret d'ús, el cònjuge que és titular de l'habitatge [...] pot sol·licitar, si escau, la cancel·lació registral del dret d'ús". El recurs fa referència al caràcter familiar i no patrimonial del dret d'ús i al consens en què els fills en són beneficiaris, però el cònjuge és l'únic titular d'un dret real. A més, entén que l'aprovació judicial del conveni de divorci comporta que el pare té plena capacitat de disposar, en haver-se extingit el dret d'ús. La intervenció de la mare - i excònjuge - i dels avis de les dues línies es presenta en el recurs com a "garantia addicional", que posaria de manifest, a més, la manca d'intenció de defraudar l'interès dels fills menors, que el

registrador inicialment havia apuntat.

Només en aquest darrer aspecte es revoca la nota de qualificació en el moment de fer l'informe. En la resta, es manté la negativa.

2.2. Naturalesa i règim jurídic del dret d'ús

La DGDEJ recorda (FD 1.1) que, segons l'art. 233-20 del Codi civil, el dret d'ús s'atribueix a un dels cònjuges com a contribució als aliments dels fills comuns que amb ell convisquin o bé com a part de la prestació compensatòria que correspongui al cònjuge, de manera que es dissocia la titularitat del dret i l'interès que es vol protegir, i així ho recull la jurisprudència registral.

Tot i que en els darrers temps procura evitar referències innecessàries a la doctrina registral de la DGRN, en aquest cas la DGDEJ menciona en el sentit que s'acaba de comentar, potser perquè era recent, la resolució de la DGRN de 27 de desembre - i no novembre, com per error es diu - de 2017 (BOE núm. 17, de 19.1.2018, FD 3); en sentit similar, la resolució de la DGRN d'11 de gener de 2018 (BOE núm. 23, de 26.1.2018). També en la resolució de la DGDEJ de 16 de febrer de 2007 (JUS/917/2007, de 22.3.2007, DOGC núm. 4854, de 2.4.2007; comentada per MARSAL a *InDret* 1/2008) s'havia fet la distinció entre titularitat del dret d'ús, d'una banda, i interès protegit o beneficiaris del dret, de l'altra.

S'han dictat altres resolucions de la DGDEJ relatives a aquest tipus de dret d'ús, però sense rellevància pel que aquí es tracta, com són la de 3 de juny de 2013 (JUS/1221/2013, DOGC núm. 6397, de 14.6.2013; comentada per ANDERSON a *InDret* 1/2014), relativa al fet que l'habitatge pertanyi a un tercer, i la de 21 de juny de 2016 (JUS/1856/2016, DOGC núm. 7175, de 2.8.2016; comentada per ANDERSON a *InDret* 4/2016), referida essencialment a la durada del dret.

De tota manera, i atès que els assentaments registrals es troben sota la salvaguarda dels tribunals, el recurs no és el moment per valorar si va ser correcte inscriure el dret d'ús a favor dels fills menors, com es va fer en el supòsit que ens ocupa, potser arran del fet que també es pactava la custòdia compartida (FD 1.1).

En tot cas, el que sí que es planteja la resolució és quin és el règim jurídic corresponent a aquest dret d'ús i, en particular, a la seva disposició i renúncia. És a dir, es tracta de determinar si cal acudir a les previsions dels art. 562-1 a 562-5 del Codi civil i aplicar, per tant, el règim corresponent als actes de disposició per part de menors d'edat (com, de fet, es feia en l'escriptura de préstec hipotecari, per bé que després el notari ho qualifica de "garantia addicional") o bé si l'interès familiar que va conduir al seu moment a l'aprovació del conveni regulador per l'autoritat judicial demanda que els preceptes citats entrin en joc només supletòriament, essent les normes del capítol III del títol III del Llibre segon del Codi les que prioritàriament regeixen la qüestió. La DGDEJ entén que aquesta darrera és la interpretació correcta (FD 1.2) i, per això, el dret es considera "irrenunciable per al titular, perquè s'ha atribuït per raó de la guarda (article 233-24.1 del Codi civil de Catalunya) i queda sostret a l'autonomia de la voluntat" (FD 1.3).

D'aquí es dedueix que la intervenció de l'altre progenitor i dels dos parents propers "no pot substituir l'aprovació judicial que preveuen els articles 233-20 i 233-21 del Codi civil de Catalunya" (FD 1.4). Sembla que això hauria de dur a concloure, en realitat, que un cop atribuït el

dret als fills menors, només el procediment de modificació de mesures (art. 775 LEC) o una posterior intervenció judicial en plet matrimonial podria alterar-lo en perjudici dels beneficiaris.

Afirma la DGDEJ que aquesta conclusió no contradiu el que va decidir en la ja citada resolució de 16 de febrer de 2007, que el notari havia esmentat en el seu recurs, perquè en aquell cas – subjecte, naturalment, al Codi de família – s’havia atorgat el dret d’ús a la mare que tenia la guarda de les filles menors. Això es va fer en aprovar-se judicialment el conveni regulador de la crisi matrimonial i, amb posterioritat, en l’escriptura de liquidació de la societat de guanys, els cònjuges van atribuir la propietat de l’habitatge íntegrament a la mare i van considerar extingit, per tant, el dret d’ús. En conseqüència, sembla apuntar la idea que el dret d’ús només és indisponible mentre no s’adquireixi d’alguna manera la titularitat de l’immoble. Que és justament el que succeeix també en el cas que ens ocupa.

La DGDEJ continua explicant que “en el present supòsit, el cònjuge titular del dret d’ús, també propietari de l’immoble, té el poder de disposar-ne sense necessitat de cap altre consentiment, com exposa el notari en el seu recurs, i d’acord amb el que disposa l’article 233-25 del Codi civil de Catalunya” (FD 1.4). El discurs, però, fa aquí un salt endavant important: va ser l’aprovació judicial del conveni regulador del divorci, que adjudicava al pare la totalitat del domini sobre la finca i alterava la titularitat del dret d’ús, per atribuir-lo també al pare, el que pot justificar que ara no calgui una nova autorització judicial. A aquesta qüestió hi dedica, precisament, el fonament de dret 2.1. Havent-se presentat al Registre tant l’escriptura de préstec hipotecari com el testimoni de la sentència ferma de divorci, entén la DGDEJ que hi ha implícita la sol·licitud de cancel·lació del dret d’ús (art. 425 RH), que s’hauria extingit per consolidació. En el seu moment es va practicar la inscripció de la titularitat a favor del pare, però no de l’atribució del dret d’ús. Correspon, doncs, fer-ho ara i permetre la inscripció del préstec hipotecari. La resolució també recorda que en el conveni de divorci ja es preveia la constitució d’una hipoteca sobre l’immoble per tal de garantir el préstec que el pare necessitaria per compensar la mare per la seva meitat indivisa de la finca, de manera que ja hi hauria hagut fins i tot en aquest punt fiscalització judicial, que hauria d’assegurar una protecció suficient a l’interès familiar.

En conclusió, aquella irrenunciabilitat i sostracció a l’autonomia de la voluntat de la qual es parla en un moment de la resolució sembla limitada al casos (excepcionals) en què els fills menors siguin els titulars del dret d’ús, perquè altrament un pacte de liquidació de guanys (en el cas de la resolució de 16 de febrer de 2017) o un conveni posterior (en el cas que ens ocupa, aprovat judicialment) poden extingir el dret d’ús atribuït-lo al titular únic de l’immoble i fent entrar en joc la consolidació. Si bé els art. 233-20 i 233-21 del Codi configuren l’atribució de l’ús de l’habitatge com una contribució cap als aliments dels fills menors, sembla que hi ha diferents vies per les quals els cònjuges poden deixar-la sense efecte amb posterioritat – i no necessàriament amb intervenció judicial.

3. Taula de jurisprudència citada

Direcció General de Dret i Entitats Jurídiques - Comentaris InDret

<i>Data</i>	<i>Referència</i>	<i>InDret</i>
RDGDEJ 9.10.2006	JUS/3542/2006, de 27.10.2006 (DOGC núm. 4758, de 10.11.2006)	4/2007 (MARSAL)
RDGDEJ 16.2.2007	JUS/917/2007, de 22.3.2007 (DOGC núm. 4854, de 2.4.2007)	1/2008 (MARSAL)
RDGDEJ 2.5.2007	JUS/1914/2007, de 19.6.2007 (DOGC núm. 4913, de 27.6.2007)	3/2008 (MARSAL)
RDGDEJ 28.2.2012	JUS/628/2012 DOGC núm. 6105, d'11.4. 2012)	4/2012 (ANDERSON)
RDGDEJ 3.6.2013	JUS/1221/2013 (DOGC núm. 6397, de 14.6.2013)	1/2014 (ANDERSON)
RDGDEJ 9.10.2014	JUS/2425/2014 (DOGC núm. 6743, de 5.11. 2014)	2/2015 (ANDERSON)
RDGDEJ 21.6.2016	JUS/1856/2016 (DOGC núm. 7175, de 2.8.2016)	4/2016 (ANDERSON)

Direcció General dels Registres i del Notariat

<i>Data</i>	<i>BOE</i>
RDGRN 11.10.2017	BOE núm. 269, de 6.11.2017
RDGRN 18.12.2017	BOE núm. 9, de 19.1.2018
RDGRN 27.12.2017	BOE núm. 17, de 19.1.2018
RDGRN 11.1.2018	BOE núm. 23, de 26.1.2018

Tribunal Suprem

<i>Tribunal, Sala i data</i>	<i>Referència</i>
STS (Sala 1a) 21.11.2017	ECLI: ES:TS:2017:4095

Tribunal de Justícia de la Unió Europea

<i>Tribunal, Sala i data</i>	<i>Referència</i>
STJUE (Sala 3a) 6.10.2015	DO C 431, d'1.12.2014.

4. Bibliografia citada

ANDERSON, Miriam (2012-2016). “Recursos governatius. Comentaris a les Resolucions de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques”,

InDret 4/2012 (<http://www.indret.com/pdf/932.cat.pdf.pdf>);

InDret 1/2014 (<http://www.indret.com/pdf/1030.pdf>);

InDret 2/2015 (http://www.indret.com/pdf/1136_cat.pdf);

InDret 4/2016 (http://www.indret.com/pdf/1256_cat.pdf).

FLORENSA I TOMÀS, Carles Enric (2014). “Comentari a l'article 236-20”, a J. EGEA I FERNÁNDEZ i J. FERRER I RIBA (Dir.), *Comentari al llibre segon del Codi civil de Catalunya*, Barcelona: Atelier, 888-894.

MARSAL GUILLAMET, Joan (2007-2008), “Recursos governatius. Comentaris a les Resolucions de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques”,

InDret 4/2007 (http://www.indret.com/pdf/486_cat.pdf);

InDret 1/2008 (http://www.indret.com/pdf/511_cat.pdf);

InDret 3/2008 (http://www.indret.com/pdf/563_ca.pdf).